СТАМБУЛЬСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ: ВІЙНА, МИР І ПУТІНСЬКИЙ ВУЗОЛ (станом на ранок 16 травня 2025 р.)

Віктор БЕДЬ, НДІ стратегічних та політико-правових досліджень Карпатського університету імені Августина Волошина

(Політико-правова аналітика станом на ранок 16 травня 2025 року)

I. НАПЕРЕДОДНІ СПРОБИ ВИЙТИ З ВІЙНИ

На тлі публічного «переможного» параду в Москві 9 травня 2025 року та подальшого посилення атак на російсько-українському фронті, з ініціативи Російської Федерації було заявлено про готовність до «переговорного формату» в Стамбулі. Зустріч, запланована на 16 травня, стане першою офіційною прямою спробою з 2022 року провести публічні переговори між Україною та Росією за участі міжнародних посередників.

Аналітика, подана нижче, фіксує стан справ, політичні позиції сторін, ризики, потенціали та прогнози станом на ранок 16 травня — до фактичного початку перемовин у Стамбулі.

II. ПЕРЕДІСТОРІЯ І РАМКА ПЕРЕГОВОРІВ

Ініціатива переговорів у Стамбулі була формально озвучена президентом Російської Федерації Володимиром Путіним у відповідь на пропозицію України та партнерів щодо 30-денного припинення вогню, починаючи з 12 травня. Пропозиція не була підтримана Росією у первинному вигляді, але Кремль погодився направити делегацію на попередні консультації в Туреччину.

Формат:

- Дата зустрічі: 16 травня 2025 року;
- Місце: Стамбул (Туреччина як приймаюча та технічна посередницька сторона);
- Учасники: делегації України, Росії, представники Туреччини; заявлено про участь США;
- Формат: закриті перемовини без фіксації обов’язкових рішень.

III. СКЛАД І ПОЗИЦІЇ СТОРІН

Україна:
- Делегацію очолює міністр оборони Рустем Умєров.
- Включає представників МЗС, СБУ, СЗРУ, Генштабу.

- Позиція:
- Безумовне припинення вогню;
- Збереження суверенітету і територіальної цілісності;
- Недопущення легалізації окупації;
- Паралельне наближення до членства в ЄС і НАТО;
- Реальні гарантії безпеки.

Російська Федерація:
- Делегацію очолює помічник Путіна Володимир Мединський.
- До складу входять представники МЗС, Міноборони та ГРУ.
- Позиція:
- Вимога «демілітаризації» та «нейтралітету» України;
- Збереження статусу кво на окупованих територіях;
- Часткове зняття санкцій;
- Відсутність готовності до участі Путіна у форматі лідерів.

США:
- Заявлена участь держсекретаря Марко Рубіо (підтвердження на рівні робочих зустрічей).
- Поведінка адміністрації Трампа: непослідовна; підтримка України — ситуативна, із натяками на необхідність «компромісу», вигідного для виборчої кампанії.

IV. ПОЛІТИЧНО-ПРАВОВА ОЦІНКА ПЕРЕДУМОВ І МОТИВАЦІЙ

РФ: Диктатура, що втрачає динаміку

Путін використовує переговори як інструмент:
- для виграшу часу;
- для зняття міжнародного тиску;
- для демонстрації конструктивності перед Китаєм;
- для запобігання зростанню конфлікту всередині еліт.

Фактично Росія не пропонує миру, а намагається нав’язати “паузу під контролем” з метою перегрупування.

Україна: Пошук безпечного сценарію без капітуляції
- Війна знекровлює економіку й суспільство.
- Втрата навіть тимчасового контролю — болісна, але неприйнятна легалізація окупації — ще гірша.
- Україна веде подвійну боротьбу: на фронті й на дипломатичному полі.
- Реально сприймається варіант етапного врегулювання з безпековими гарантіями і трибуналом для керівництва РФ.

V. ЗАГРОЗИ, РИЗИКИ І ВАРІАНТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Зовнішні:
- Поведінка США (адміністрація Трампа): ризик дипломатичного тиску на Київ.
- Європейський розкол: Угорщина, Словаччина, Австрія — «сірі зони» впливу Кремля.
- Реальна загроза дипломатичного "замороження" конфлікту.

Внутрішні:
- Зростання моральної втоми, соціальних розривів, демотивації.
- Ризик втрати політичної єдності еліт, зокрема в умовах затяжного військового конфлікту.

VI. МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ ПІСЛЯ 16 ТРАВНЯ

1. Немає прориву — війна триває, дипломатичний тиск наростає, Україна зберігає оборону.
2. Російська Федерація погоджується на технічне перемир'я — Україна отримує можливість підсилити армію, активізувати вступ до ЄС.
3. Запуск переговорного процесу з "дорожньою картою" — залежатиме від ролі США і Польщі.
4. Ризик нав'язаної "формули" Кремля — має бути категорично відкинута.

VII. ВИСНОВКИ

- Стамбульські переговори — не про мир, а про перевірку меж поступливості.
- Україна має втримати позицію принциповості та водночас відкрити канали для реального врегулювання.
- Збереження суверенітету — вище за збереження ілюзії спокою.
- Путін діє під тиском внутрішніх страхів і міжнародного пресингу — і це слабке місце варто використовувати.

- Успіх України — у витримці, стратегічній гнучкості та максимальній міжнародній підтримці.

ДЖЕРЕЛА

1. Офіційні повідомлення МЗС України, ОПУ, МОУ (9–16 травня 2025).
2. Заяви уряду Туреччини та ЗМІ: Forbes, The Guardian, Європейська правда, Радіо Свобода.
3. Дані ISW, Atlantic Council, RAND Corporation.
4. Конституція України; закони «Про національну безпеку», «Про оборону», міжнародні резолюції.